

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії Яна СКОКОВСЬКА, 1983 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2010 році закінчила Київський національний університет імені Тараса Шевченка і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобула кваліфікацію магістр права, працює помічником судді патронатної служби управління забезпечення роботи першої судової палати секретаріату Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від 27.11.2024 року № 3577-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **Олександра ТОРБАСА**, доктора юридичних наук, професора, в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **Миколи СТОЯНОВА**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;
Анастасії ПІДГОРОДИНСЬКОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційних опонентів: **Тимура ЛОСКУТОВА**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правових дисциплін Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ;
Сергія КРУШИНСЬКОГО, кандидата юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова,

на засіданні «24» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Яні СКОКОВСЬКІЙ на підставі публічного захисту дисертації «Касаційний розгляд кримінальних проваджень» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – професор кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор Сергій КОВАЛЬЧУК.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в українській науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням теоретичних і практичних аспектів проблематики касаційного розгляду кримінальних проваджень.

За результатами проведеного дослідження сформульовані такі найбільш важливі положення, що містять наукову новизну:

уперше:

із урахуванням компаративного аналізу запропоновано запровадити додаткові фільтри для касаційного оскарження, а саме: 1) обмеження перегляду в касаційному порядку судових рішень, ухвалених у кримінальних провадженнях щодо кримінальних проступків та нетяжких кримінальних правопорушень; 2) можливість оскарження судових рішень лише з підстав, з яких вони були предметом перегляду суду апеляційної інстанції;

на підставі узагальнення практики ЄСПЛ визначено систему стандартів справедливого правосуддя, яким повинен відповідати касаційний розгляд кримінальних проваджень, а саме: розгляд справи безстороннім судом, встановленим законом; право на публічний розгляд справи (гласність та відкритість судового розгляду); право особи на доступ до правосуддя в контексті права на оскарження судових рішень; рівність сторін; право на ефективний засіб захисту; дотримання розумних строків розгляду провадження тощо;

доведено, що практика ККС ВС стосовно прийняття заперечень на касаційну скаргу незалежно від того, чи відповідають вони вимогам ст. 431 КПК і чи подані у строк, визначений суддею-доповідачем, нівелює положення закону про обов'язковість виконання дискреційних повноважень судді-доповідача на встановлення строку на подання заперечень, на підставі чого запропоновано нормативно передбачити заборону розгляду заперечень на касаційну скаргу, які не відповідають вимогам частин 2 – 4 ст. 431 КПК або надійшли після початку касаційного розгляду;

виокремлено ознаки відкладення касаційного розгляду (наявність строкового характеру; можливість застосування як за ініціативою суду, так і за клопотанням учасників процесу; застосування як на прямо передбачених кримінальним процесуальним законодавством підставах, так і з інших підстав; відсутність правових підстав для продовження касаційного розгляду в цьому судовому засіданні) та з їх урахуванням здійснено відмежування відкладення касаційного розгляду від оголошення перерви в судовому засіданні;

запропоновано здійснювати класифікацію окремих думок на три види: 1) абсолютно розбіжна окрема думка, яка має місце у разі, якщо суддя взагалі не погоджується з прийнятим судовим рішенням і відстоює протилежну позицію; 2) частково розбіжна окрема думка, яка викладається в разі, якщо суддя частково не погоджується з прийнятим судовим рішенням, наприклад, вважає, що оскаржуване судове рішення підлягає скасуванню, однак не з тих підстав, які зазначені в ньому; 3) збіжна або співпадаюча окрема думка, яка викладається в разі, якщо суддя погоджується з прийнятим рішенням і підставами для його

прийняття, однак вважає, що постанову / ухвалу суду необхідно було викласти в інший спосіб або доповнити іншими положеннями;

удосконалено:

визначення поняття «провадження в суді касаційної інстанції», під яким запропоновано розуміти обов'язкову стадію кримінального провадження, яка є наслідком реалізації окремими його учасниками права на касаційне оскарження та в якій судом касаційної інстанції перевіряється дотримання судами попередніх інстанцій вимог щодо законності, обґрунтованості та вмотивованості судових рішень, що набрали законної сили;

дефініцію поняття «касаційний розгляд», під яким розуміється низка послідовних дій, що не можуть бути відокремлені одна від одної та, відповідно, мають бути вчинені в їх логічній послідовності, єдності, оскільки пропущення однієї із них або зміна послідовності їх вчинення в подальшому може сприяти виникненню сумніву у законності й об'єктивності прийнятого судом касаційної інстанції рішення;

теоретичне розуміння підстав письмового касаційного розгляду, зокрема, запропоновано надати суду касаційної інстанції право за власною ініціативою вирішувати питання про проведення письмового касаційного розгляду в разі, коли участь сторін провадження не є обов'язковою та суд не вбачає підстав для виклику тих або інших учасників провадження;

вимоги до змісту судових рішень суду касаційної інстанції за рахунок визначення кола випадків, за яких існує доцільність посилення в них на практику ЄСПЛ;

набуло подальшого розвитку:

структурування стадії провадження в суді касаційної інстанції за рахунок виокремлення в ній за критерієм змісту процесуальної діяльності суду двох етапів: касаційного оскарження та касаційного розгляду;

класифікація етапів касаційного розгляду шляхом виокремлення в ньому трьох частин: 1) підготовки касаційного розгляду; 2) касаційного розгляду по суті; 3) ухвалення судового рішення;

теоретичні підходи до визначення особливостей використання наукових висновків НКР у судових рішеннях ККС ВС, зокрема обґрунтовано, що такі особливості зумовлені: 1) рекомендаційним характером цих висновків; 2) самостійним вирішенням судом (суддею, колегією суддів тощо) питання, чи звертатися з відповідним запитом до НКР; 3) відсутністю обов'язку суду посилатися на висновок НКР у судовому рішенні; 4) відсутністю обов'язку суду спростувати позицію, викладену в науковому висновку, яка є відмінною від правового висновку ККС ВС.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої

ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 11 наукових публікацій, у тому числі: 5 статей, опубліковані у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також 6 тез доповідей на наукових, науково-практичних конференціях та інших наукових заходах:

1. Скоковська Я. П. Підготовка касаційного розгляду у кримінальному провадженні: нормативно-правове регулювання та практика здійснення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 4. С. 65–71;

2. Скоковська Я. П. Поняття касаційного розгляду та його місце у структурі стадії провадження у суді касаційної інстанції. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. № 6. С. 171–175;

3. Скоковська Я. П. Зміст та структура постанови як судового рішення у кримінальному судочинстві. *Наше право*. 2024. № 1. С. 182–188.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили свої зауваження:

1. **Олександр ТОРБАС**, доктор юридичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», процитував слова Юрія Павловича Аленіна: «Сьогодні захист відбувся». Підкреслив, що під час ознайомлення з текстом дисертації можна було оцінити наукову глибину положень, які там описані, оскільки питання є дуже важливим через те, що Верховний Суд не коректно назвати нормотворчим органом, проте не можна нехтувати його значенням та правовими позиціями Верховного Суду, їх впливом як на судову практику, так і на будь-які інші процеси правозастосування в кримінальному процесі, тому що дійсно враховуються всі ті положення, які закладено в рішеннях, з чим можна було ознайомитися під час прочитання дисертації, проте під час захисту члени разової спецради змогли ознайомитися з вмістом «захищати» та відстояти ті пропозиції, на які посилалися, які використовувати та змогли відповісти на всі запитання, які були поставлені офіційними опонентами та рецензентами, тому зазначив, що можна констатувати становлення Яни Петрівни як науковця. Підтримав колег та зазначив, що за результатами захисту дисертантка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. **Микола СТОЯНОВ**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження виклав у наданій рецензії та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що повністю поділяє позицію членів разової спеціалізованої вченої ради, висловив слова поваги здобувачці відносно тієї кропіткої роботи, яка була зроблена протягом багатьох років. Підкреслив, що робота виконана на належному, потужному рівні, а дисертантка заслуговує на присудження їй відповідного ступеня. Побажав не покидати дослідження обраної проблематики та продовжувати над нею роботу, оскільки статті щодо підстав та порядку передачі на розгляд Об'єднаної палати або Великої палати викликають дискусії і в практичній, і в науковій площині, зазначив, що є ще багато питань,

тому не потрібно зупинятися на досягнутому рівні та побажав написати докторську дисертацію.

3. Анастасія ПІДГОРОДИНСЬКА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», зауваження виклала у рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії підтримала позицію колег щодо виконання на належному високому науковому рівні зазначеного дисертаційного дослідження, підкреслила, що воно є детальним та кропітким, зазначила, що в роботі були використані напрацювання як теоретичних положень, так і була використана судова практика, яка є актуальною. Вказала, що обрана тема дисертації є складною, зазначила, що дисертантці не варто хвилюватися, оскільки вона має дуже високоякісну роботу, цікаву, цінну як для науковців, так і для правозастосовної діяльності, підкреслила, що відбулася наукова дискусія, не дивлячись на те, що кожен мав певну кількість запитань, що зайвий раз підкреслює, що тема актуальна та цікава. Констатувала, що після відповідей дисертантки та дослідження роботи можна з повною впевненістю сказати, що дисертантка є досвідченою та грамотною людиною, яка детально розуміється в цій складній темі, зробила відповідні висновки, зроблені на підставі наукового та законодавчого, практичного аналізу, викладено в дисертації. Висловила однозначну позицію, що робота відповідає вимогам, є цінною та важливою як для науки, так і для правозастосування, а здобувачка повною мірою заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

4. Тимур ЛОСКУТОВ, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, критичні зауваження виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що під час захисту дисертантка впевнено трималася, відповідала досить ґрунтовно відповідала на питання, які ставилися членами разової спеціалізованої вченої ради. Висловив думку, що здобувачка правильно та адекватно наводила відповідну практику Верховного Суду, що дійсно підтверджує відповідне розуміння та знання відповідних практичних аспектів діяльності Верховного Суду з проблемних питань правозастосування та правової регламентації відповідних питань щодо здійснення кримінального правосуддя в зазначені інстанції. Вказав, що на його переконання, як члена разової спеціалізованої вченої ради, Яна Петрівна здобула необхідні та потрібні теоретичні знання та навички щодо наукового дослідження, що доводить зміст наукового дослідження і поведінка здобувачки під час захисту дисертації. Наголосив, що дисертантка довела те, що може поставити складні завдання щодо проведення наукового дослідження та самостійно їх дослідити під час наукового пошуку, досить системно та комплексно викласти наукові положення дисертації. Підкреслив, що дисертантка оволоділа необхідною науковою методологією, про що свідчить отримані наукові результати, висновки та пропозиції, їх обґрунтованість та наукова новизна. Висловив переконання, що Яна Петрівна здобула необхідні загальні та спеціальні компетентності та сформувалася як самостійний науковець, який може проводити наукові дослідження відповідного

рівня, тому підсумував, що дисертантка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

5. **Сергій КРУШИНСЬКИЙ**, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, критичні зауваження виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що Тимур Олександрович доволі докладно висвітлив всі ті думки, з якими він цілком погоджується, єдине, що підкреслив, це те, що дисертаційна робота виконана на досить високому науковому рівні, містить низку положень, що є новими, тобто має особистий внесок здобувачки в доктрину кримінального процесу, вказав, що під час захисту здобувачка продемонструвала здатність коректно відповідати на питання та зауваження, продемонструвала вміння вести наукову дискусію, що у сукупності свідчить про те, що під час навчання в аспірантурі вона оволоділа тими компетентностями, які є характерними для освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Підтвердив свій попередній висновок про те, що Яна Петрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Яні СКОКОВСЬКІЙ ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Олександр ТОРБАС